

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 20.

Sreda, 11. marca 1931.

Leto VI.

Konferenca glede nezaposlenosti.

100.000 brezposelnih v Jugoslaviji.

Dne 25. in 26. februarja t. l. se je vršila konferenca o nezaposlenosti v Beogradu, ki jo je sklical minister za socialno politiko in narodnega zdravja. Vladni poročevalec je bil načelnik ministrstva Dušan Jeremić.

Dr. Živko Topalović

je pojasnil stališče delavstva po poročilu »Avale« naslednje:

Dr. Topalović konstatira, da nimamo točne statistike, po kateri bi se moglo ugotoviti stanje nezaposlenosti. Po njegovem mnenju je pri nas okoli stotisoč nezaposlenih delavcev, in to sedemdesettisoč nekvalificiranih. Problem nezaposlenosti pri nas obstoja in mu je treba posvetiti največjo pažnjo. Prav je ukrepanil minister, da je to vprašanje načel.

Iz naše države se je izselilo v desetih letih okoli 274.000 oseb, okoli 30.000 na leto in pojavlja se možnost, da se eventualno ti naši izseljenci vrnejo, ki jih je okoli en milijon po svetu. Sicer ta nevarnost še ne obstoja. Obstoja pa kriza v velekapitalističnem svetu. Ona je v Ameriki in Evropi na svoji najakutnejši stopnji, ali dr. Topalović veruje glede na razne pojave, da bo to leto leto ozdravljenja, tako v gospodarskih, kakor v političnih svetovnih odnosih ter da se nahajamo na pragu regeneracije.

Glede Borz dela meni dr. Topalović, da jih je mnogo premalo in da morajo te imeti mnogo več sredstev. Borze dela morajo imeti večjo avtoriteto glede na prometno službo. Sploh je potrebno izvesti reorganizacijo Borz dela ter v ta namen sklicati konferenco ministrskih organov s predstavniki delavstva in delodajalcev.

En važen pomoček pri borbi proti nezaposlenosti je vračanje ljudi nazaj k zemlji. Notranja kolonizacija je izredno važen socialni problem. Dr. Topalović se odločno protivi vsakršni propagandi med inozemskimi izseljeniki, da naj se čimprej vrnejo v domovino, enako pa tudi proti vsem ukrepom, ki bi izseljevanje otežkovali.

Topalović trdi, da imamo množino ležečega nezaposlenega kapitala, ki se uničuje na neracionalen način. Pri naših bankah je na raznih računih naloženega okoli dve do dve in pol milijardi dinarjev, ki že nad tri leta niso zaposleni. Tuje firme izvršujejo manipulacije pri dovoljevanju posojil in mi v bistvu s svojim lastnim denarjem financiramo investicije. Prav tak je slučaj pri kupovanju obveznic naših državnih posojil v inozemstvu. Obe manipulaciji sta naša kolosalna in nacionalna škoda.

Govornik meni, da se more priti iz krize samo z energičnim ulogom kapitala ter pledira za ustanovitev gospodarskega odbora, v katerega naj bi vstopili predstavniki bank, poslovni ljudje in stanovski predstavniki za aktivno borbo proti nezaposlenosti z organizacijo gospodarsko nujnih del, na podlagi ležečih mrtvih kapitalij pri naših bankah. Eno sredstvo aktivne borbe proti nezaposlenosti je tudi pametna državna intervencija proti tendenciozni agitaciji za zniževanje delavskih plač, ki se vrši po vsej državi.

Predstavnik ujedinjenih sindikatov Bogdan Krekić je predlagal, da naj se število nezaposlenih čimbolj zmanjša ter da se naj nezaposlenim

Za vitalne interese gre.

Vsi do zadnjega v boj za ohranitev socialne zakonodaje.

Zakoni se delajo in revidirajo; ne le razni državljansko-pravni, kakor bi jih navadno imenovali, ampak tudi socialni in delavsko-varstveni. Dočim se zakoni, ki urejajo državljanske pravice, pravice posestnih slojev, urejajo po nekakem principu zenačenja, deloma tudi v modernem meščanskem duhu, skušajo pa vsi delodajalski vplivi poslabšati socialno zavarovanje in delavsko varstvo, in sicer, kakor sami priznavajo, v interesu narodnega gospodarstva, to je v korist posestnim slojem, čeprav za to ni ekonomskega razloga.

Na to delodajalsko politiko je potrebno opozarjati, ker se še vedno vrši ostra borba med interesi delavci in delodajalci.

Naša borba proti nameranim krivicam se more danes vršiti le potom strokovnih organizacij in Delavskih zbornic. Drugih forumov delavstva in nameščencev in teh dolžnost je, da postavijo v tej socialno ali gospodarsko-politični borbi svojega resnega in odločnega moža.

V čem pa naj obstoja ta borba danes? Dve stvari sta v tej borbi prav posebno važni. Predvsem morajo organizacije delavcev vedeti, za kaj gre, poznati namere podjetniških krogov in se zavedati, kakšne

posledice bi imela tozadevna reakcija. Poznati morajo načrte, v koliko imajo ti namen oškodovati stotisoče delojemalcev in razumeti, da je bolje reakcijo preprečiti, kakor pa izvedene reakcionarne ukrepe odpraviti. Ako se bo reakcija v tem pogledu v tej dobi zasidrala, bo delavstvu potrebovalo desetletja, preden zopet doseže današnje razmere.

Svojo voljo pa mora delavstvo tudi javno povedati. Res so povedale vrhovne instance delavskega gibanja že ponovno trdno stališče v teh vprašanjih. Toda podjetniški vplivi rujejo dalje in dalje, zato mora tudi delavstvo iznova in zopet iznova povedati svoje stališče na strokovnih zborovanjih, ki morajo biti polnoštevilno obiskana od članstva. Moralna pravica je na strani delavstva, splošno javno mnenje je tudi na delavski strani. Zato delavstvo v tej kampanji lahko mnogo pripomore, da se bo slišal njega glas na pristojnih mestih in se s tem podpre izjave glede socialne in delavsko-varstvene zakonodaje naših central Delavskih zbornic in strokovnih organizacij.

Ker gre za pravice delavcev in nameščencev, ne sme manjkati noben delavec in noben nameščeneec!

Sporazum med Italijo in Francijo.

Določile so se meje o moči in tonaži pomorskega oboroževanja.

S sporazumom med Italijo in Francijo je bil v bistvu dosežen sporazum glede londonskega dogovora o moči in tonaži pomorskega oboroževanja pomorskih velesil. Določile so se meje, do katerih se smejo te države na morju oboroževati ter je pri tem sporazumu Italija v svojih zahtevah dobila nove koncesije, ki jih zlasti Zedinjene države in Japonska jemljeta precej pesimistično na znanje. Ti pojavi bi značili, da dogovor ni prav trden.

Nekaj drugega pa je, kar nas zanima. Italijanski fašistični tisk kuje ta sporazum naravnost v zvezde, češ, da je ta dogovor zlasti važen, ker se s tem ustvarja možnost, da se Italiji dodele še nadaljnje teritorialne in druge koncesije, ki so ji bile dane ob vstopu v vojno in še med vojno.

Poznamo zlasti londonski dogovor in druge dogovore, poznamo dalje aspiracije Italije, ki po našem mnenju danes ne bi bile več na mestu. Resnica je sicer, da v svetovni

politiki majhen teritorij, naj bo pridelen tej ali oni državi, ne pomeni nič in da se veliki diplomati na take malenkosti, na pol milijona prebivalcev, ne ozirajo. To je žal resnica. Mir po svetovni vojni se ni sklepal po samoodločevanju narodov, pač pa po strateških in kapitalističnih vidikih. Zato svetovna vojna ni osvobodila narodov, ampak jih je razmetala po raznih državah in jim otežkočila njih življenje.

Upanje fašizma, da se ustreže v doglednem času tudi teritorialnim aspiracijam Italije, znači morda, da se je pri sklepanju sporazuma o teh koncesijah že govorilo ali pa se bo šele govorilo v nadaljnjih razpravah, ker sporazum obseza baje te temeljne ali načelne teze.

Vsekakor je potrebno, da o teh stvareh tajna diplomacija ne molči. Jasno naj pove, kaj ugotavlja sporazum glede pomorskega oboroževanja in kaj je s teritorialnimi koncesijami, če je bil ob sklepanju sporazuma govor o njih.

Občinske volitve na Španskem.

Vlada Aznar na slabih nogah.

Za vse mestne zastope na Španskem so bile na dan 12. aprila razpisane občinske volitve. Republikanska levica pa se je zedinila na skupno listo kandidatov za te volitve, vsled česar obstoja nevarnost, da dobi mnogo občin in cela okrožja, zlasti v asturijskem premoğov-

nem okrožju socialistično republikansko večino.

Vlada se je dogovora ustrašila ter namerava dati voliti samo polovico občinskih svetnikov, drugo polovico pa imenovati po korporacijah ali po diktaturi. Vlada se še ni odločila, kaj bo storila.

delavcem, dokler ne najdejo zaposlitve, zagotovi existenca. Položaj je težak v industriji in v kmetijstvu, zato je potreba sestaviti primeren državni gospodarski program ter da je sodelovanje vseh merodajnih faktorjev na tem programu neobhodno potrebno. Treba je izvesti tesnejšo kooperacijo s strokovnimi organiza-

cijami, ki že itak podpirajo nezaposlene delavce.

Govorili so še zastopniki raznih organizacij, zastopniki ministrstva, industrijcev itd.

Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja bo na konferenci iznešeni material proučilo in potem predložilo svoje mnenje javnosti.

Strah pred političnim procesom.

Poljski politiki iz trdnjave Brest-Litovsk.

Med volilno borbo so na Poljskem zaprli v Brest-Litovsku okoli 20 politikov. Proces proti 15 politikom bi se imel pričeti v četrtek v Bydgoszczu. Oblasti se pa boje nemirov med procesom, zato je odredilo najvišje sodišče, da se obravnava odgodi. Po novem razpisu se bo pa vršila obravnava v trdnjavi Thoru.

Hakenkreuzlerji prijatelji delavstva.

Prav interesantno je, kakšni prijatelji delavstva so nemški narodni socialisti. Ko so zapustili državni zbor, so svečano izjavili tam in v časopisju, da odstopajo poslanske dijete nezaposlenim ter tudi stavili v državnem zboru tak predlog.

Na presenečenje so pa narodni socialistični poslanci tudi za marec sami lepo pobasali poslanske dijete, v kolikor jim te zaradi sodnih preganjanj niso preklicane.

Reklama, dejanja, značaj: v stvari pa izdajanje delavskih interesov.

Turška demokracija.

Turška narodna skupščina je soglasno sklenila razpisati nove volitve. Kandidate imenuje predsednik turške republike Kemal paša, ki je obenem predsednik ljudske stranke. Očividno izgube v novem parlamentu polovico mandatov bivši liberalci. Narodna skupščina voli tudi novega državnega predsednika.

Turški parlament razpuščen.

Predsednik turške republike je izjavil, da razpusti sedanji parlament ter takoj razpiše nove volitve.

Snowden bolan.

Angleški zakladni minister Snowden je obolel prvotno za gripo. Kasneje pa je obolel na mehuru ter je jako verjetno, da se ga loti še vnetje rebne mreže. V ministrstvo financ so pozvali finančnega strokovnjaka, kar znači, da bo trajala Snowdenova bolezen več tednov. Snowden je star 67 let.

500 oseb obtoženih v Stuttgartu.

Pisatelj dr. Wolf in sto zdravnikov obdolženih radi sodelovanja pri odpravi plodu.

Kakor poroča dunajski dnevnik »Der Tag«, se je sodno postopanje proti pisatelju in zdravniku dr. Wolfu, ki je bil obdolžen, da je pomagal zdravnici dr. Jakobowitsch pri odpravljanju človeškega plodu, sedaj razširilo še na sto drugih zdravnikov iz Stuttgarta. Vse te zdravnike se dolži, da so izstavljali spričevala, na podlagi katerih je omenjena zdravnica odpravljala plod pri velikem številu uglednih žen. Dosedaj je ovadenih že 350 slučajev, med katerimi se nahaja tudi soproga dekana teološke fakultete in žena nekega protestantskega vikarja. Najbolj zanimivo pa je to, da se med možmi obtoženih žena nahajajo taki, ki so znani kot veliki nasprotniki odprave čl. 118 nemškega kaz. zakonika, ki prepoveduje odpravljanje človeškega plodu. Ta proces, ki je naperjen proti 500 osebam, bo gotovo senzacija prvega reda in pa pravcati družabni škandal.

Narodna sloga.

... V našem narodu radi njegove socialne strukture ni in ne more biti medsebojno tvorbenih razredov, ker ves narod tvori en sam razred, ki se hoče socialno in gospodarsko dvigniti. Interesi posameznih slojev in stanov so tako tesno med seboj povezani in segajo tako eden v drugega, da je ločitev interesov v ekskluzivno razredno enostranost umetna in za celotni napredek škodljiva. Za nas je pravilno le načelo vsenarodne najtesnejše kolaboracije.

Dr. J. Bohinjc, podpredsednik NSZ (»Jutro« z dne 6. julija 1929) na kongresu narodnega delavstva v Kranju.

Primer iz našega časa: Delavci morajo delati sedaj mesto 8 kar 10 ur na dan. Urnina znaša 3 do 3.50 Din, za dve čezuri — nič. Za »pravilno načelo vsenarodne najtesnejše kolaboracije« in ker ves »naš narod tvori en sam razred«, mora delavec z ženo in 3, 4 ali 5 otroci živeti na dan s 24 Din ali na mesec s kakimi 700 do 800 Din (imena in dokazi na razpolago) in delati 2 uri brezplačno. Ko pa je oslabel, dobi — nič, a če je umrl, grede otroci za hlapce.

Dr. J. Bohinjc je takrat še napisal:

Naš program sloni na načelu narodnosti in zavrača internacijonalizem v Marksovem smislu. To načelo ni samo teoretičnega značaja, ampak ima tudi svoj poseben praktičen pomen. (Podčrtal jaz.)

Da, praktičen pomen! Verjamem, gospod ravnatelj. Poseben praktičen pomen za Vas, in poseben za mene. Delavstvo, ti imaš besedo.

Bivši član NSZ.

(Imena ne samo radi teoretičnega značaja ne zapišem, ampak radi tega ne, ker bi ne želel, da bi imelo potem to svoj poseben praktičen pomen.)

Zopet denuncijanti med železničarji.

V ponedeljek, dne 9. marca se je vršila pri okrajnem sodišču v Mariboru zanimiva razprava, ki je zopet razgalila grdo denuncijantstvo med mariborskimi železničarji, med katerimi so se že ponovno pojavili izredno grdi denuncijanti, ki bi radi na ta način prišli naprej. To pot je bil obtožen predsednik zaupniškega zbora delavnice državnih železnic železničar Matija Jurak po zakonu o zaščiti države, ker je sklical 14. februarja t. l. sejo zaupniškega zbora, da bi se pogovorili o volitvah novih zaupnikov, kakor je to odredilo ministrstvo za socialno politiko z odlokom z dne 10. januarja t. l. Nekemu znanemu kričaču narodnih železničarjev pa menda ni bilo po volji, da bi se delavci sporazumeli za te volitve, kakor so se poprej, in je radi tega tekkel na policijo in tam denunciral Matijo Juraka, da je baje sklical sestanek železničarjev, ki ni prijavljen v smislu čl. 9 zakona o zaščiti države. Preden se je seja začela, je vsled te denunciacije prišel detektiv in prepovedal sejo, policija pa je potem še odstopila ovadbo sodišču.

Pri razpravi pa je Jurakov zagovornik, odvetnik dr. Reisman, navedel, da obtoženi ni zagrešil prestopka po čl. 9 zakona o zaščiti države, ker se seja še sploh ni, a tudi če bi se seja vršila, bi obtoženi ne bil kaznjiv, ker je vršil s sklicanjem zaupnikov, katero je izvršil po naročilu ministrstva za socialno politiko, le svoje uradne dolžnosti v smislu § 113 zakona o zaščiti delavcev, ki odreja, da izvajajo volitve zaupnikov prejšnji delavski zaupniki sami, ki jim je potekel mandat. K seji pa so bili vabljeni samo zaupniki, kar so potrdili tudi kot pričé zaslišani zaupniki Verlič Srečko, Korbun Franc, Kores Martin in Zale Evžen, ki so pripadniki različnih železničarskih strokovnih organizacij.

Sodišče se je priključilo izvajanjem zagovornika ter obtoženega Matijo Juraka oprostilo vsake krivde in kazni. Navzoči železničarji so

brez razlike iskreno častitali Juraku in najodločnejše obsojali grdo denunciacijo zahrbtnega tovariša, ki je imela le to posledico, da so sedaj železničarji v delavnici brez zaupnikov, ker je termin za volitve med tem že potekel.

Pred koncem razprave je zagovornik še povdarjal žalostno dejstvo, da se med mariborskim železničarstvom neprestano ponavljajo slučajji denuncijantstva baš iz vrst železni-

čarjev, ki med svojim delom, mesto da bi bili v službi in s tem dejansko služili državi, čas kradejo s tem, da okrog po uradih z lažnjivim obrekovanjem denuncirajo svoje tovariše železničarje, samo da bi se s tem sami prikupili in okoristili. Skrajni čas je, da sodišče enkrat te temne elemente postavi na zatožno klop, ne pa da morajo za svoje nesebično delovanje prenašati pošteni delavski zaupniki preganjanja.

Doma in po svetu.

Ne zahtevamo milosti, ampak pravico. Delavec in tudi vsaka delavska organizacija je v človeški družbi interesent, ki ima predvsem ta interes, da varuje svojo existenco in ugodne pogoje zanje. Zato mora biti organiziran delavec samozavesten, značajan, stanovitven. Njegov nastop mora biti vedno samozavesten. Vedno se mora zavedati, da je sobojevnik svojih tovarišev, ki zahtevajo svojo pravico, ne pa milost. Delavec in delavska organizacija ne smeta nikdar zбујati suma, da klečplazita, ali se celo pretvarjati in karati drugačno lice napram nasprotniku kakor sta. Tako vedenje za delavca in delavsko organizacijo je nedostojno, ni vzgojno. Ta vzgoja, ki je najslabša v vsakem gibanju, je tudi vzrok, da vidimo danes, ne le pri nas, ampak tudi drugod najbolj krvave revolucionarje, ki so sami prisezali na nepomirljivo klasno borbo, v nasprotnikih vrstah. A ne le vzgoja, tudi slabi značaji, sebični egoisti so taki. Taki mi nočemo biti; delavske organizacije potrebujejo kremenite značaje in take moramo vzgojiti.

Propaganda za mir je komedija kapitalizma. Tako trdi nekdo. Zgodovina, pravi, uči, da ima vsaka doba svoje konflikte, svoje vojne in zato, da je govoriti o miru in razorožitvi nerealno ali celo smešno. Resnica je, da današnja kapitalistična družba in tudi nje zastopniki na raznih konferencah ne mislijo na iskreni mir, na razorožitev. Mir propagirajo, ker bi vojna sedaj bila v vsakem primeru katastrofalna. Tudi je resnica, da pride ruska progresija v Evropo. Ni pa še gotovo, v kakšni obliki in tudi ni gotovo, kako se bo Evropa duhovno pripravila na take eventualne dogodke. Tako je tudi vprašanje, kakšen duh bo vladal med človeštvom. Trdnjave, topovi, strojne puške in tudi strupeni plini ravno tako lahko pridejo v muzej v slikah ali podobah, če postane človeštvo v duhu prepričano, da medsebojna vprašanja lahko rešuje tudi brez vojne. V interesu človeštva vobče je to. Ko ti obči interesi zmagajo, ko človek postane človek in neha biti zverina, zakaj bi ne mogel biti njegov ideal mir, mirno sporazumevanje? Propaganda za mir je človekoljubno delo, je delo za novi svetovni mir. Malo vojn je še bilo v absolutnem interesu človeštva, pač pa večina v interesu eksploaterjev.

O stabilizaciji dinarja je dal minister financ naslednjo izjavo: Najmarkantnejša točka v nadaljnjem delu vladnega programa je vsekakor zakonita stabilizacija dinarja, ki bo ob primernem času dekretirana na bazi priprav, ki so doslej storjene ter da sedaj lahko v najsvečanejši obliki službeno pove, da bo zakonita stabilizacija dinarja izvedena na današnji vrednosti ter vas prosim tudi tokrat, da izrecno povdarite, da naj nihče ne misli, da bi se dinar stabiliziral po kakšni drugi vrednosti kakor jo ima danes v zlatu. Itd.

Nekaj pripomb k zakonu o davku na samce. Iz vrst naših čitateljev smo prejeli: Z novim letom uvedeni davek na samce bo vršel državnih blagajni lepe dohodke, čeprav se pobira samo v mestih in trgih, ne pa tudi na deželi, kjer se skriva marsikakšen petični samski posestnik. Danes, ko se zakon že izvaja, moremo ugotoviti tudi njegove hibe in se končno tudi vprašati, kakšen namen je imel zakonodajalec z uvedbo tega davka. Ako je imel zakonodajalec samo namero obdavčiti tiste, ki nekoliko več zaslužijo, nimajo pa skrbeti za nikogar drugega kot samo za sebe, je šel pri tem daleč preko cilja, ker v zakonu ni niti najmanj vpošteval tistih, ki morajo skrbeti za nezakonske otroke, za katere plačujejo dostikrat več, kot pa daje kakšen

družinski oče svoji rodbini za njeno vzdrževanje. Pri tem pa se treba ozirati tudi na to, da mora oče nezakonskega otroka plačevati uslužbenki davek brez odbitka; kakor ga priznava zakon oženjenemu očetu z dečo. So pa še drugi važni socialni momenti, katere bi bilo treba jemati v obzir in zakon temu primerno prikriti. Zakon o davku na samce ne dela prav nobenih izjem med zdravimi in bolnimi, čeprav bi iz socialnih vidikov morala med obema postojati neka razlika pri predpisovanju davkov. Tuberkulozni, sifilitiki itd., kojih zdravstveno stanje trenutno ni tako, da bi ne mogli izvrševati kakega lažjega poklica, ki pa morajo **dobrošen del svojih dohodkov** porabiti za zdravlila in pa za zboljšano hrano, se nahajajo največkrat v nič manj nezavidnem položaju, kot pa recimo kakšen družinski oče. Dočim ima družinski oče priznane davčne olajšave, jih za samce ni. Vpoštevajoč vse to, prihajamo do zaključka, da ni bil edini namen zakonodajalca obdavčiti boljše situirane samce, ampak da je tendenca zakona ta, prisiliti samce v zakon. Donekle bi bilo tudi to povsem razumljivo s stališča stremeljenja za čim večjo populacijo. Toda kakšen interes pa naj ima država na tem, da sili v zakon tuberkulozne, sifilitike itd., torej ljudi, o katerih trdi moderna medicinska veda, da morejo spraviti na svet samo dedno obremenjeno potomstvo. V času, ko se v vseh modernih državah poraja stremeljenje za uvedbo obvezne zdravniške preiskave za ženske in neveste, da se prepreči sklepanje zakonov, katerih potomstvo bi bilo le v breme državi in družbi, bi morali stremeti za tem, da skušamo ta princip pri vsaki priliki uveljaviti. Zato pa je tudi neodložljiva potreba, da se zakon o davku na samce revidira in vpoštevajo vsi zgoraj naštetih socialni vidiki.

Železniški vpokojenci, kaj mislite? Dnevni časopisi sporočajo upokojencem železnice, da s 15. t. m. ugasne veljavnost njihove tozadevne pravice do neomejene vožnje po režijski ceni ter se jim bodo zamenjale sedanje rdeče legitimacije z novomišljenimi, rumenimi. S temi izkaznicami bodo imeli vpokojenci pravico samo na 12 voženj po režijski ceni in 3 brezplačne karte na leto. Žalostno je pač dejstvo, da se je izvršila ta okrnitev (glasom izjav merodajnih faktorjev) na pritožbe nekaterih trgovcev in menda vsled intervencije nekega poklicnega zastopstva v Ljubljani, češ, da upokojenci uporabljajo to vozno ugodnost v svrhu verženja, s čemur da ogrožajo trgovskemu stanu njegovo existenco. Ako so nekateri vpokojenci to res delali (morda od sto eden ali dva), zakaj niso trgovci dotičnega vpokojenca, ko so ugotovili, da zlorablja svojo vozno ugodnost in veržijske svrhe, takoj naznanili imenoma železniški upravi. Le-ta bi ga bila pozvala na odgovor ter ga primerno kaznovala (eventuelno z odvzetjem legitimacije) in zloraba (oz. verženje) bi kmalu prenehala. Sedaj naj pa radi par grešnikov trpe vsi upokojenci. S to odredbo je zgubila ogromna večina nedolžnih še zadnji poboljšek svoji pičlo odmerjeni pokojnini; še prav posebno velja to za staroupokojence. Ali ni že to dovolj, da so se z novim pravilnikom skrčile vozne cone (razdalja) ter da se je režijska cena za 100% (izvzemši I. razred) zvišala. To je vsekakor trdo, zelo trdo za tiste, katerih življenje se nagiba k zatonu. Upokojenci imate svoje društvo. Kakor se je sedaj pokazalo, je ono brez vsake moči in ni v stanu kaj doseči. Zatorej je vaša dolžnost, združiti se z aktivnimi železničarji v Ujedinjenem Savezu Železničarjev Jugoslavije, ki vas je pripravljen sprejeti in se tudi boriti za pravice vas novoupokojencev in staroupokojencev. To je edina organizacija, ki bi se je morali okleniti vsi vpokojenci. Sami vpokojenci ne bomo doslegli ničesar, pač pa v skupni organizaciji z zavednimi železničarji.

Deputacija ljubljanske univerze v Pragi. Predsednika čehoslovaške republike dr. T. G. Masaryka je ime-

novala ljubljanska univerza častnim doktorjem. Na 81. rojstni dan dne 7. t. m. je deputacija izročila Masaryku diplomu častnega doktorata.

Potres v južni Srbiji. V soboto ponoči ob 3. uri so imeli v južni Srbiji južno od Skoplja jako močan potres. Pet krajev je tako porušenih, da se je moralo prebivalstvo nastaniti v šotorih. Mnogo hiš je čisto porušenih, med njimi železniške postaje v Demirkapiji, Udovi in Kirovču. Železniški in telegrafski promet se ne more vršiti, zlasti na progi Skoplje in Gjevgelija. Ubitih je bilo najbrže nad 20, ranjenih pa okoli 30 prebivalcev. Podrobnih poročil še ni, ker je zveza s potresnim ozemljem slaba. Nekaj močnejši potres je bil tudi v južnozahodni Bolgariji in je napravil tudi nekaj škode.

Nočna nezgoda dveh parnikov na Dunavu. Parnika, ki sta odpotovala iz Beograda in Pančeva ponoči, sta se na Dunavu srečala. Parnik »Zagreb« je z vso silo zavozil v parnik »Franchet d' Esperey«. Noč je bila jasna in je čudno, kako se je zgodila nesreča. Potnike so večinoma rešili, zlasti, ker je parnik »Zagreb« naglo zavozil proti bregu na sipino.

Etbin Kristan pride v Zagreb. Etbin Kristan je že več let izseljeniški komisar v Zedinjenih državah v New Yorku. Poročajo, da je sedaj premeščen k izseljeniškem uradu v Zagreb, kjer v kratkem nastopi svoje novo mesto.

Ljubezen med Vatikanom in Mussolinijem je majhna. Zagrebški nadškof je izdal okrožnico, da naj se vrše molitve za Slovane pod Italijo. Fašizem je ta stvar razburila. Mussolini je prosil papeža, naj kaj ukrene; ker papež zaradi nepoznanja razmer ni takoj ustregel Mussolinijevi želji, je fašistični tisk pričel silno gonjo proti Vatikanu. Je pač nepravljubezen.

Kölnski kardinal Schulte proti narodnim socialistom. Kardinal Schulte v Kölnu je izdal pastirsko pismo, v katerem ostro obsoja nacionalni socializem. Kardinal opozarja tudi na svarila škofov v Breslavu in Monakovem. Če škofi doslej niso zavzeli odločnega stališča proti nacionalnim socialistom, tega niso storili, ker so mislili, da se bodo voditelji poboljšali. Akciji kardinala so se pridružili tudi škofi v Osnabrucku, Trierju in Limburgu. Prvi je ta boj začel moguški škof. Ta boj vodijo škofje iz strahu pred meščansko vojno. Enak boj proti fašizmu bi bil potreben tudi v Italiji.

Prepoved filma »Im Westen nichts Neues« je nemški državni zbor dne 6. t. m. razveljavil, češ, da je prepoved neutemeljena. Film se iznova predloži cenzuri. — Pametno bi bilo, da bi se iz filma nekaj naučili. Če ga smatrajo kot očitek, naj se rajši skesajo svojih vojnih grehov in smešnosti, da bodo v bodoče pametnejši.

Višinski sanatorij. Bolniške blagajne v Nemčiji nameravajo sezidati pri Serfansu v gornjeinški dolini sanatorij za tuberkulozne, ki bo zgrajen 2000 m visoko nad morjem. Zdravljenje se bo vršilo v tem sanatoriju predvsem s solničnimi žarki. Stroški za zgradbo tega sanatorija so predvideni na 2 milijona mark (27 milijonov dinarjev). K sanatoriju bo napeljena žična železnica.

Madžarski princ Windischgrätz, ki je kot dober patriot in katoličan ponarejeval francoske franke, bil obsojen in pomiloščen zaradi velikega patriotizma, je v konkurzu. Madžarska posestva je pa odstopil lani svojemu sinu. Sedaj bi rad dobil čehoslovaško državljanstvo, da bi zopet pridobil pravico do svojih posestev v Čehoslovaški, ker sicer pridejo pod agrarno reformo.

Šesti kongres ruskih sovjetov. V nedeljo zvečer je bil otvorjen šesti kongres ruskih sovjetov. Delegatov je nad 2000. Kongres je otvoril Kaljinin. Otvoritve kongresa so se udeležili tudi člani diplomatskega zbora in nemški industrijci, ki so zadnjič odpotovali v Rusijo v svrhu oživotvoritve gospodarskega sodelovanja s sovjeti.

V Indiji izpuščajo iz ječe politične jetnike. Sporazum Gandhija s podkraljem Irwinom je prinesel svobodo političnim jetnikom. Nekaj sto so jih že izpustili iz ječ, do konca tedna bo znašalo število več tisoč. Z Gandhijevim sporazumom niso vsi njegovi pristaši zadovoljni. Gandhi pa pravi, naj odloči kongres in ta naj nosi tudi odgovornost.

Kongres indijskih nacionalistov je odobril sporazum, ki ga je sklenil Gandhi s podkraljem Irwinom. Indija postane sukcesivno enakovreden dominion, kakor so ostali dominioni Velike Britanije. Sporazum je bil po vsebini objavljen včeraj v londonski spodnji zbornici in v Indiji.

Smehljaj otroka je izraz zadovoljnosti. Zadovoljen pa je otrok le, če čuti, da je čist. To lahko dosežete brez truda in velikih stroškov, ako uporabljate Zlatorog milo!

Radio rešil bolnika sigurne smrti. Neki dunajski lekarnar je pomotoma izročil za bolnika mesto predpisane zdravila morfijske preparat. Ko je oseba, ki je prišla po zdravila, že odšla, je opazil zmoto ter se obrnil na dunajsko radio-postajo, ki je nemudoma opozorila na usodno zamjenjavo. Takoj drugi dan so bila zdravila lekarnarju vrnjena, kar bi bilo brez radia skoro nemogoče, ker lekarnar ni vedel za naslov bolnika. Tako je bila torej preprečena sicer neizogibna nesreča s pomočjo radia.

Ljubljana.

Pevski koncert v Ljubljani. »Južnoslovenski pevački savez« je v nedeljo, dne 8. t. m. priredil v unisoni dvorani v Ljubljani koncert. V tem savezu so združena meščanska pevstva. Na koncertu je sodelovalo 13 pevskih društev, med njimi tudi katoliško pevsko društvo »Ljubljana« in pevsko društvo »Cankar«. Pevsko društvo »Cankar« namreč ni član delavske pevke zveze in tudi nima nobene zveze s »Svobodo«.

Občni zbor USZJ, podružnice v Ljubljani, se je vršil preteklo nedeljo, dne 8. marca v »Unionu« ob obilni udeležbi članov. Navzočih je bilo tudi lepo število vpokojencev, ki so izrazili željo, da pristopijo v Savez. O poteku občnega zbora bo izšlo daljše poročilo v »Ujedinjenemu Železničarju«, v katerem bodo priobčeni tudi vsi sklepi.

Ljubljanski tramvaj, ki prične leto spomladi voziti v Šiško in na Glince, se razširi do St. Vida. Ogled te proge je bil izvršen te dni.

Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani je v februarju izposodila 2.110 obiskovalcem 5.125 knjig, in sicer 578 znanstvenih in 4.547 leposlovnih, odnosno 2.242 slovenskih, 292 srbohrvatskih, 2.561 nemških in 30 drugih knjig. Dohodkov od prometa je bilo 10.938 Din. Novih članov se je vpisalo 65.

Maribor.

Naši viničarji zborujejo. Preteklo nedeljo, dne 8. marca 1931 se je vršil lepo uspeli občni zbor svobodne strokovne organizacije naših viničarjev s sedežem v Košakih. Zborovanje je vodil predsednik organizacije s. Ulbl. Funkcionarji so podali zanimiva poročila o delovanju v preteklem letu, ki kažejo, da je društvo v polni meri vršilo svojo dolžnost, vsled česar si je pridobilo zaupanje članstva, kojega število je v preteklem letu silno poraslo. Društvo šteje danes že več sto članov in ima izgrajeno tudi humanitarno plat organizacije, tako da je v stanu nuditi svojim članom pomoč v boleznih in nezgodi, podporo porodnicam ter posmrtnino svojcem umrlih članov. Vodstvo organizacije si je v preteklem letu zelo prizadevalo izboljšati materialni položaj svojih članov. Čeprav je novi viničarski red že več let v veljavi, lastniki vinogradov še vedno istega ne vpoštevajo ter če le mogoče kratijo z uredbo priznane pravice viničarjev. Spori, izvirajoči iz službenega razmerja med viničarjem in gospodarjem, se obravnavajo pred viničarskimi komisijami podeželskih občin. V preteklem letu se je obravnavalo več sporov med organiziranimi člani in njihovimi go-

spodarji v celi vrsti občin. Skoro v vseh slučajih je komisija razsodila v prid viničarjem, ki so dobili od svojih gospodarjev izplačano lepo odškodnino, bodisi v denarju, bodisi v naravnih dajatvah. Skoro vseh komisij se je udeležil predsednik organizacije s. Ulbl kot pooblaščen zastopnik viničarjev osebno. Več slučajev pa je bilo treba odstopiti sodišču, ker v komisiji ni prišlo do sporazuma. V svrhu dajanja pravne zaščite svojim članom je sklenil občni zbor uvesti poseben fond, v katerega bodo vplačevali člani po en dinar četrtletno. Pri volitvah je bil izvoljen z malimi izjemami stari odbor s s. Ulblom na čelu. Po izčrpanju dnevnega reda je govoril s. Eržen zbranim viničarjem o pomenu viničarske strokovne organizacije. Njegova izvajanja so navzoči sprejeli z odobravanjem. Kakšno zanimanje vlada za organizacijo med viničarji, je pokazala tudi udeležba delegatov iz bližnjih in daljnih občin. Nekateri udeleženci so prišli po več ur daleč, kljub slabemu vremenu in še slabšim potom. Organizaciji je zagotovljen lep napredek in razvoji tudi v tekočem letu, za to jamčita vodstvo in pa zavednost ter požrtvovalnost članstva.

Razdejanje mariborske ceste. Znano je, da so naše ceste že dolgo v skrajno slabem stanju, poslednji čas pa je postalo to stanje že skoro nezno. Vsled talenja snega, ki se ga le polagoma odvaža, se je nabralo toliko blata in mlak, da se ti zdi kot bi hodil po kakšni zapušeni vaški cesti, kjer ti ne pomaga nobeno izogibanje luž in gorje, kadar privozi mimo avtomobil. Tu ni pomoči, mino moraš gledati, kako ti curlja umazano blato iz tvoje površnice, često pa tudi s klobuka. Zavedamo se sicer, da ne morejo biti vse ceste tlakovane, trdno pa smo prepričani, da bi se dali vendarle ti nedostatki z malimi stroški vsaj delno odpraviti, to tembolj, ker se danes že odteguje državnim nameščencem kuluk poleg drugih davkov, ki niso baš majhni. Bil bi skrajni čas, da merodajni krogi to uvidijo ter napravijo tem neznoznim razmeram konec na ta način, da bo mestni stavbeni urad pesvečal nekoliko več pažnje temu vprašanju, kot je bil to slučaj dosedaj.

»Svoboda«. Prihodnje predavanje bo v sredo, dne 11. marca. Predmet: Kitajska dežela in njeno prebivalstvo. Predavanje bodo spremljale skioptične slike. Pridite v obilnem številu!

Sprememba uradnih ur na mestnem magistratu. Zaradi priprav ljudskega šteta, ki se bo vršilo 31. t. m., bodo od 27. marca do 18. aprila uradne ure pri mestnem magistratu za stranke le od 11. do 12. ure dopolne.

Smrtna kosa. Minulo nedeljo je umrl znani gostilničar Alojz Račič, najemnik restavracije pri Gambriču. Pogreb se je vršil v terek ob veliki udeležbi občinstva.

Tatvina dvokolesa. V Košakih je bilo v nedeljo ukradeno Mihaelu Kovaciču novo moško kolo. Tatu še niso mogli izslediti.

Polnilna peresa dobite že za 18 dinarjev v papirnici Ljudske tiskarne. Ogledajte si jih!

Celje.

Občni zbor podružnice Saveza priv. nameščencev v Celju se je vršil v sredo 4. t. m. (ne v četrtek kakor smo pomotoma poročali). Spodnji prostori Narodnega doma so bili prav dobro zasedeni od nameščencev in nameščenk, ki so z očitnim interesom zasledovali razprave in referate, tako da je bil nivo občnega zbora na lepi višini. Občnemu zboru je predsedoval predsednik R. Pibrovc, ki je v pozdravnem govoru podal nekaj prav karakterističnih ugotovitev glede razvoja podružnice. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal tajnik Koželj, posnemamo: Pri zadnjem občnem zboru je štela podružnica 75 članov, to je 12 odstotkov od vseh privatnih nameščencev v Celju. Med letom je pristopilo 43 novih članov, nekaj jih je odpotovalo, nekaj odšlo k vojakom, tako da šteje podružnica sedaj 115 članov, kar znaša 18 odst. od v Celju nameščenih nameščencev. Temu napredu se ima podružnica zahvaliti agilnemu delu funkcionarjev in članstvu. Prava slika o izvršenem agilnem podrobnem delu nam daje dejstvo, da je imel odbor v tekočem letu 21 rednih sej, eno izredno, 7 članskih sestankov in predavanj. Dalje se je vršila v Celju tudi oblastna konferenca. Dopisov je sprejel odbor 125, odposlal pa 150. Napravljenih je bilo tudi veliko dopisov in notic v časopisju, ki so se tikale razmer in delovanja privatnih nameščencev. Podružnica je med letom pokrenila veliko akcijo proti podaljšanju delovnega časa in za ohranitev nedeljskega počitka, ki je bila kronana z uspehom, za kar gre tudi hvala uvidevnosti miroljubnih faktorjev, ki so pravilno razumeli upravičene težnje privatnih nameščencev. Tajnik izraža svojo nado, da bo v bodočem letu zavest med članstvom še bolj napredovala in da bo število članstva tudi primerno naraslo. Po absolutoriju, ki je bil podan soglasno, se je izvolil nov odbor tudi soglasno. Novi odbor sestoji po večini iz bivših odbornikov, ter je spopolnjen z nekaterimi novimi svežimi močmi. Daljše zelo izčrpno poročilo

Krasen zbor mariborske železničarske godbe.

V nedeljo, dne 8. marca se je vršil v gornji dvorani hotela »Orel« sijajno obiskani občni zbor »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru«.

Znana in tradicionalna velika ljubezen mariborskih železničarjev za svojo godbo je tudi to pot privabila v obširno dvorano toliko članov in njihovih žen, da so bili tudi stranski prostori naravnost nabito polni in so morali ljudje odhajati, ker niso dobili nobenega sedeža.

Ob tem lepem razpoloženju je otvoril občni zbor ob 15. uri predsednik s. Trnovšek, ki je podal tudi poročilo o izredno uspešnem društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo je žal v tem letu med petnajstimi umrlimi člani zgubilo tudi svojega dosedanjega predsednika Franca Fischerja, ki ga bodo ohranili člani vedno v hvaležnem spominu. Člani so svojemu zaslužnemu umrlemu predsedniku Fischerju zaklicali »slava« in godba, katero je pokojni s toliko ljubeznijo gojil, mu je še enkrat zaigrala v spomin žalostinko.

Tajniško poročilo je podal s. Korošec, a blagajniško s. Gradišnik. Preglednika ss. Zmazek in Golob sta našla račune v najlepšem redu in predlagala odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Predsednik je pri tem posebno pohvalno omenil s. Gajšeka in ostale funkcionarje, ki so se zlasti trudili za društvo ter se zahvalil za požrtvovalno delovanje kapelnika Schönherriju, ki je s svojim trudom tako visoko dvignil železničarsko godbo, da uživa splošen ugled v Mariboru.

Pregled dela je nad vse zadovoljiv. Godba je namreč nastopila lansko leto pri 25 pogrebih ter ob najrazličnejših priložnostih v Mariboru in okolici. Skupnih nastopov je imela godba 90 in še 80 vaj. Če se pomisli, da so godbeniki sami železničarji, ki se morajo šele zvečer po naporni službi vaditi, kaže to njihovo velikansko požrtvovalnost in ljubezen do kulturnega dela. Godba ima 344 ustanovnih članov, ki so plačali po 200 Din, 6 rednih članov s 400 Din pristopnine ter 412 podpornih članov z mesečno članarino po 4 Din, toraj skupno 762 članov. Denarni promet izkazuje 27.182 Din. Društvo ima 50 godbenih instrumentov, 40 kompletnih uniform ter 500 partitur. Vse to so ustvarili železničarji sami s tem, da so si odtrgovali od svojih skromnih plač.

Pri volitvah je bil izvoljen novim predsednikom s. Jernej Slomšek, a podpredsednikom starešina s. Steinecker, v ostali odbor pa večinoma prejšnji preizkušeni od borniki.

K besedi se je oglasil pri slučajnostih tudi dr. A. Reisman, ki je kot dolgoletni mariborski kulturni delavec častital železničarjem in krasnih uspehih pri njihovi godbi in pa požrtvovalnosti, katero so pokazali že s polnoštevilnim obiskom občnega zbora in pa s težkimi žrtvami, s katerimi vzdržujejo svojo godbo. Nadalje je dr. Reisman tudi pojasnil, kako so se izkazali vsi očitki, da je Podporno društvo železniških delavcev dalo denar za društvene instrumente železničarske godbe, pred sodiščem kot neresnični. Tudi ponovne ovadbe pri sodišču, na podlagi katerih se je vršilo kazensko postopanje proti blagajniku Podpornega društva in se je vnovič cela zadeva preiskala potom preiskovalnega sodnika, so dokazale, da so tako odborniki Podpornega društva postopali čisto pošteno in da je le skoro neverjetna požrtvovalnost železničarjev-ustanovnikov omogočila nakup dragih instrumentov železničarske godbe. Pri slučajnostih je še vzpodbujal s. Bahu. železničarje, da se zavedajo velike važnosti zavednosti proletarijata, ki naj čuva svojo godbo.

Pod vodstvom društvenega kapelnika g. Schönherrija je godba še dolgo igrala svojim članom, ki so se še par ur zabavali v najlepšem prijateljskem razpoloženju in pri tem sklepali nova prijateljstva, pa tudi medsebojno utrjevali zavest, da je treba še nadalje žrtvovati za svojo železničarsko godbo.

o položaju privatnih nameščencev je podal predsednik podzveze tov. Petejan iz Maribora, za kar je žel od navzočih toplo odobravanje. O pokojniškem zavarovanju je podal poročilo tov. Svetek, ki je bilo z odobravanjem sprejeto na znanje. Občnemu zboru je bilo tudi sporočeno, da je podružnica sodelovala pri ustanavljanju Protituberkulozne lige, kjer ima v odboru 2 zastopnika in pri ustanavljanju društva »Prijatelj Prirode«, ki se snuje baš sedaj. Z velikim odobravanjem je bilo sprejeto tudi poročilo tajnika, da je predviden korporativen pristop vseh celjskih zobotehnikov-nameščencev v podružnico. Na splošnem je bil občni zbor razveseljeno dobro organiziran, da smo prepričani na nadaljnje uspehe te simpatične organizacije.

Hrastnik.

Občni zbor podružnice »Svoboda« I. in II. se vrši v nedeljo, dne 15. t. m. »Svoboda« I. zboruje točno ob 10. uri dop. v dvorani Konz. društva rudarjev, »Svoboda« II. pa ob 2. uri popoldne v društvenem lokalju. Dnevni red običajen; občnih zborov se udeleži odposlanec Zveze. Dolžnost slehernega člana je, da se vabilu odzove. — Odbor.

Kulturni pregled.

Literarni večer mladih. V petek 6. marca je priredil ljubljanski Pen-Klub mladih v Mariboru recitacijski večer, na katerem so čitali iz svojih del A. Ocvirk, Gspan, Fr. Vodnik, Kresal, Mrzel in M. Klopčič. Ta recitacijski večer je dokazal, da more danes vzgati le socialna pesem; oni pesniki, ki so čitali socialna dela, so dosegli tudi najboljši kontakt s publiko. Najbolj je ugajal Mile Klopčič, ki je ves v množici, iz katere črpa svojo pesniško silo in moč in katere glasnik je. Vzgala sta zlasti njegov recitacijski zbor »Noč«, ki je bil priobčen v kolektarju Cankarjeve družbe, in pa pesem »Moj oče«. Za njim je dosegel največ uspeha Ludvik Mrzel. Mrzel hodi svoja pota. Njegova dela so polna najfinjših občutij, a ta so — zame vsaj — brezpomembna, kadar govori o malopomembnih dogodkih. Ves drugačen pa je Mrzel, kadar poizkuša naslikati življenje delavca in svoj odnos do njega; taka je njegova lirčna črtica »Granitni tlake«, ki je sicer tudi prav značilna za pesnikovo pojmovanje socialnosti. Ta črtica spada brezdvomno med naše najboljše socialne umotvore. Gspan je prečital nekaj močnih pesmi, ki nam v njih popisuje in tolmači svoja doživlja v zaporu. R. Kresal je čital odlomek iz novele »Asje«; končno sodbo o njej bi težko podali, ker je pesnik dokaj slabo bral, tako da je bil mestoma nerazumljiv, zdi se nam pa, da bi bilo bolje, ko bi za recitacije izbral kako drugo svoje delo. Manj sta nam bila všeč A. Ocvirk in France Vodnik; prvi je lirski individualist, parnasovec in v svojih delih larparlurist, drugi pa religiozni mistik, tičeč še ves v verbalizmu. — Talpa.

Književnost.

»Svoboda«. Tretja številka del. kulturne revije »Svoboda« ima sledečo vsebino: Prvi članek je posvečen v spomin na patriško komuno, ko je prav kratak čas, pred 60 leti, vladal v Parizu proletarijat. Sledi nadaljevanje Pantelejeve povesti »Ura«. Rudolf Golouh je v zanimivi, strogo znanstveni razpravi prikazal »Zlo Amerike: Akumulacijo in nadprodukcijo«. Morda bo za marsikatero bralca ta razprava malo pretežka. Dobro bi bilo, če bi urednik pridelal kratko razlago znanstvenih izrazov. Malo opozorilo za bodočnost. — C. Kristan razpravlja o socialnem skrbstvu na Dunaju. Svoja izvajanja je podprl s statistikami. — Ob desetletnici Kropotkinove smrti se spominja tudi »Svoboda« tega velikega ruskega revolucionarja. V članku »Peter Kropotkin« je nekaj zanimivih podatkov iz njegovega življenja in dela. — Nadalje so dobri pomniki »O belem in črnem kruhu«, članek o »Zakonskem življenju, katoliški cerkvi in liberalizmu« ter »Monopolni kapitalizem in brezposelnost«. — Med vsem tem znanstvenim čitvom pa se skriva globoko občutena Čufarjeva pesem »Ranjeno srce«, ki zasluži iskreno pohvalo. Žal, da jo je urednik postavil na tako neprimerno mesto. Zdi se mi, da bi bilo boljše, ko bi pesem izšla v kaki drugi številki, kjer bi prevladovala literarna snov. Ta številka »Svobode« pa je skoraj popolnoma znanstvenega značaja. — Obsežna je rubrika »Društveno življenje«, ki nam daje vpogled v kulturno delovanje raznih podružnic. — Pod rubriko »Knjige in knjižnice« srečamo prva poročila o knjigah »Cankarjeve družbe«. To pot se prvi oglašajo naši ameriški rojaki. Zopet dokaz, kako počasni in zaspansi smo doma. Nato slede ocene raznih revij in knjig, ki bodo gotovo vsakogar zanimala. — Važna so poročila dramatične in pevске podzveze, kakor tudi rezultat II. delavske zimskosportne olimpijade, ki se je vršila pretekli mesec v Müzzzuschlagu na Avstrijskem. — Pol.

Trbovlje.

V Zadržni knjižarni v Trbovljah dobite leposlovne, znanstvene, poslovne in šolske knjige, vse pisarniške in šolske potrebščine, devotionalije, slike, kipe, modne liste, tiskovine, vabila, papirnate okraske itd. po najugodnejših cenah. Na željo preskrbi tudi vse knjige iz inozemstva.

Mežica.

Za tiskovni sklad so darovali: Neimenovana iz Helene pri Črni vsak po Din 2.50, Ipavec Jože, Črna, Din 2.50, Raušer Anton, Črna, Din 2.50, skupaj Din 10.—. Darovalcem iskrena hvala. Posnemajte!

Leše pri Prevaljah.

Občni zbor podružnice »Svoboda«. Ob lepi udeležbi članov in članic se je dne 1. marca vršil občni zbor podružnice »Svobode«. Občni zbor je otvoril s. Dretnik, nakar so sledila poročila funkcionarjev. Podružnica šteje okoli 50 članov in članic. Kljub krizi in vsem težavam, ki jih je prenašalo delavstvo v našem kraju v preteklem letu, ter kljub temu, da je precejšnje število sodrugov odšlo s trebuchom za kruhom v širni svet, članstvo naše podružnice ni padlo. Namesto odšlih so stopili na njihovo mesto novi. V

Pomlad prihaja — odložite visoko zimsko obutev — nosite polčevlje!

Udobna široka obutev iz angleške tkanine je moderna prav tako kakor žiljasti čevlji k temni večerni obleki. Nosite obutev, ki ustreza namenu in vašemu poklicu, ki ga izvršujete. Naši sodelavci vam bodo strokovno pomagali pri izbiranju ustrezne obutve.

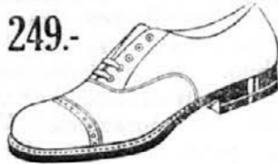
Naklonite nam svoje zaupanje!

Rata

Vrsta 1937-22

Vsem, ki ste izpostavljeni strapacu, je za pomlad treba lažjih čevljev. Tu jih imate s stanovitim podplatom za neverjetno nizko ceno.

Vrsta 3637-22

Široka oblika tega čevlja zagotavlja udobnost tudi pri največjem strapacu. Isti iz ševroa, ortopedični, za isto ceno.

Vrsta 6637-11

Ako nosite obleko iz angleških tkanin, ne morete biti brez te oblike sportnega čevlja. Imamo jih črne in rjave.

Vrsta 9637-21

Ta udobni, preprosti čevlji si je s svojo solidnostjo osvojil stalen krog kupovalcev. Za isto ceno jih izdelujemo iz laka, črnega ali rjavega boksa.

J-100.

okviru podružnice je delovala knjižnica, ki šteje danes 158 zvezkov, dramatični odsek, ki je priredil dve lepo uspele dramski predstavi in pa tamburaški odsek. V prvih vrstah naše podružnice stoji mladina s požrtvovalnim s. Dretnikom na čelu, njemu ob strani do pičice natančni blagajnik s. Vošank in pa s. Prevčeva. Občni zbor je na predlog kontrole izrekel staremu odboru zaupnico ter so bili pri ponovnih volitvah izvoljeni domala vsi stari odborniki. V novem odboru so: Dretnik Ivan, Jurač Drago, Stanovšek Hinko, Kodrun Ivan, Santič Rudolf, Ivartnik Ivan, Kopmaier Lojze, Fužir Franc, Mežnar Vinko, Vošank Ivan, Srebotnik Jakob, Terdina Matevž, Kmet Marija in Prevč Julka. — Kot odposlanec centrale se je udeležil občnega zbora s. Eržen iz Maribora. Pred in po občnem zboru nam je prijetno zaigral naš tamburaški odsek pod taktirko s. Dretnika, dočim so funkcionarji prodajali revijo »Svobode« in pa naše delavske liste. — Novi odbor gleda z zaupanjem v bodočnost, čeprav tudi letošnje leto našim rudarjem ne obeta nič dobrega. Kakor čujemo, name-rava rudniška uprava v kratkem zopet pričeti z redukcijami, ker vsled premogovne krize ne more prodati niti štirih vagonov premo-ga

dnevno, kolikor se ga v našem rudniku nakoplje.

Razno.

Kristus je bil Nемеc, bog star Germanec. V Leipzigu je izšel »Deutsch-völkischer Kathedismus« (nemški narodni katekizem), ki kaže vso modrost in smešnost takozvane-ga nacjonalizma, v tem slučaju nemškega. Vsebuje šolski program, kakor si ga je zamislila »Zveza nemških nacjonalnih učiteljev«. Najprvo se morajo učenci odbrati na podlagi resne vrednosti; pripustiti se imajo samo modrooki in plavalasi pripad-niki arijsko-herojske rase. Temno-polti in mešani se imajo odstraniti. Pouk se ima začeti z nacjonalno molitvijo, ki jo je priporočil thürinški narodno-socijalni minister Frick. Najvažnejši učni predmet naj bi bilo plemenoslovje, kot učna knjiga se pri-poroča ljudska izdaja Güntherjevega plemenoslovja nemškega naroda. Z zgodovino naj se prične pri Germa-nih, ki se morajo predstaviti kot naj-izbranejši in najplemenitejši narod na zemlji in da Nemci kot potomci Ger-manov lahko zahtevajo in morajo za-htevati prvo mesto na svetu. V ve-rouku se ima popolno odpraviti ži-dovsko sveto pismo, zlasti stari te-stament. Kristusov evangelij se pa

ima popolnoma očistiti židovskih vplivov. Vpostaviti se mora vez med nemštvom in krščanstvom, zato je potrebno dokazati, da je bil Kristus German in da je bog nemški bog.

Državni tožilec — predsednik razbojnikov. Sofijski državni pravd-nik bolgarski, Dimitrov, je objavil pismo, v katerem se upira proti pre-mestitvi iz Sofije v Burgas. Dimitrov je že sedem let član makedonstvu-jočih in predsednik centralnega od-bora. Dimitrov je tudi pri raznih sod-nijskih razpravah teroriziral sodnike

in jim grozil z umori, ki jih izvrše člani organizacije. Splošno mnenje je, da je tudi umor državnega tožilca Georgijeva v Varni njegovo delo. Di-mitrov je pristaš Vanče Mihajlova. — To so lepe razmere v Bolgariji!

Za 373 km na uro postal plemič. Na Angleškem niso s podeljevanjem plemstva preveč skopi. Iz Londona poročajo, da je angleški kralj podelil plemstvo kapetanu Campbellu, ki je s svojim avtom dosegel rekord s 373 km na uro.

Gospodarska poslovalnica v Mariboru
išče mladega dobrega
manufakturista

Nastop 15. marca 1931.
Reflektanti se naj pred-stavijo v trgovskem lo-kalu Aleksandrova cesta

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren-tih.

Litro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne
Šlomškov trg 6

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoj**
14 karatno originalno americkansko
zlato nalivno pero
ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.
Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio-welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA M. TRABI
Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702
Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo oviljanje sežganih elektro-motorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in ku-lantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Kolesa, otroške vozičke, gramofone in šival-ne stroje vseh vrst popravlja najceneje meh. del.

Justin Gustinčič
Maribor, Tattenbachova ulica št. 14
Velika zaloga gramofonov in plošč znamke »Columbia« in več drugih znamk.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor
se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8,—, 10,—, 12,— meter. Oglejte si pred nakupom.

Usnjate rokavice v veliki izbiri
tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.
Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Nalagajte svoje prihranke v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg 6.

Rodilo se je ljubko dete malo, v življenje se je nežno prismejal. Pri krstu so veselo mu napili, za Zlatico so deklico krstili.

Nikoli Zlatica se ni jokala, le venomer se ljubko je smehtala. Ugodno in udobno je čutila vonj in čistočo belega perila.

Oj Zlatica — glas gre okrog: nād vse je terpentinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon šteV. 2324.